

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 90 Lei
Pe jumătate 45 Lei
În America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos

Director: **Alexandru Lupeanu-Melin**

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc; ne șir mărunț odată 4 Lei
a doua și a treia oră 2 Lei.

Scolile bisericesti.

Suntem la începutul unui nou an școlar. Mii de părinți își duc copiii la școlile cele mari dela orașe, pentru că cine are carte are parte. La noi la Blaj abia mai poți străbate străzile de mulțimea copiilor și a părinților.

Întâlnesc zilele trecute pe un părinte, domn mare și încă neunit, și-l întreb, că ce l-a îndemnat să-și aducă copilul din orașul mare în care-l știam că locuște, în acest orașel mic și încă la școala uniților. Îmi răspunde: „Pentru că vreau să cresc din el om de omenie, iară în școlile statului, — îți mărturisesc sincer — nu prea am mare încredere”.

Și părinți de aceștia ași putea numi cu sutele.

Va să zică, în școlile bisericesti, adică cele cârmuite de biserici, sau cum se mai numesc pe domnește: confesionale, oamenii și astăzi au încredere mai mare decât în ale statului.

Pentru ce? Pentru că biserica are puțința și chemarea nu numai de a forma creștini buni și pentru a conduce astfel pe fiii săi la fericirea veșnică, ci și pentru a face din ei buni cetățeni și patrioți, înzestrați cu toate însușirile de lipsă pentru împlinirea datorințelor. În felul acesta se asigură bunăstarea și fericirea nu numai pentru oamenii singuratici, ci și pentru neam și țară. Dovada cea mai bună sunt vestitele școli ale Blajului, despre cari nici cei mai mari dușmani ai bisericii unite nu pot să spună decât numai vorbe bune.

Iată pentru ce nu abdice biserica de dreptul său de a-și avea școlile sale proprii, nu numai la orașe ci și la sate.

Ce se întâmplă însă? „Legea pentru învățământul primar al Statului”, sancționată de Majestatea Sa Regele și publicată în Nr. 61 dela 26 Iulie 1924 al „Monitorului Oficial” (gazeta oficială a guvernului) declară numai școlile Statului de școli publice. Școlile confesionale sunt de aici înainte școli particulare, neavând dreptul de a da atestate școlare, cari să aibă valoare înaintea Sta-

tului. Dar de altă parte pentru școlile particulare, cum ar fi să fie, de aici înainte, școlile bisericii noastre, nu s'a adus încă o lege, așa că lucrul încă nu este lămurit. Iar de altă parte dl ministru al școlilor a făgăduit, că ce privește zidirile școlilor bisericesti va începe târguială cu vlădicii. Nici aceste târguieli însă până acum n-au început.

Așadară clădirile școlilor bisericesti sunt ale bisericilor și asupra lor dispun, adică poruncesc, vlădicii, după cum ni-se dovedește și în circularul Nr. 4142, iscălit de Înaltpreasfințitul Mitropolit al Blajului, la 23 August 1924. Prin urmare credincioșii bisericii noastre să nu se neliniștească, lucrurile se vor lămurii între dnii miniștri și între Preasfințiii arhieriei, iară noi cei mai mici să așteptăm până vom primi îndrumările de lipsă dela cei puși în frunte.

Până atunci însă noi putem să spunem din nou, cum am mai spus-o și în alte rânduri: *Noi de bună voie nu ne dăm școlile noastre din mână. Nu le dăm, cu atât mai vârtos, că le-am știut până acuma bune, chiar minunate, că doar nu de flori de cuc au fost ele spini în ochii ungușurilor. Că apoi cum vor fi ale statului, nu știm încă; ceace știm e, că noi copiii noștri nu-i dăm bucuroși pe mâna oricărui necunoscut și cu atât mai vârtos nu pe mâna unor învățători fără Dumnezeu și fără credință, cum are atâția statul român, și a avut și mai mulți statul maghiar. Credința este mângâierea vieții noastre, în credință ne-au crescut moșii și strămoșii, în credință am crescut noi, și noi nu voim să luăm asupra noastră blăstămurile părinților, moșilor și strămoșilor noștri, cari ne vor blăstăma neîncetat din mormintele lor, îndată ce ne vom da învoirea, ca copiii noștri să fie lipsiți de cea mai scumpă comoară pământescă care este credința. Susținem așadară deocamdată școlile confesionale, și cerem, ca statul să ni-le cinstească, să ni-le apere și să ni-le ajutoreze, căci doară trăim într'un stat creștinesc.*

Cum stă lumea și țara.

M. S. Regele și Prințul moștenitor la Cluj.

Săptămâna trecută, din 12—15. Sept. s'a deschis la Cluj o mare expoziție de tot felul de animale și paseri de casă cari se cultivă de către sătenii din Ardeal și Banat.

M. S. Regele a trimis la deschiderea expoziției pe Alteța Sa Regală, Prințul moștenitor Carol, iar M. Sa Regele a venit Duminecă ca să vadă și dânsul frumoasa expoziție ardelenescă. Se spune, că M. Sa Regele și Prințul moștenitor au plecat dela Cluj foarte mulțumiți și încântați de tot ce au văzut. Cinste și laudă harnicilor săteni din Ardeal și Banat!

De-ale politice.

A trecut vara cu căldurile înădușitoare. Deputații s'au rentors pe la vetrele lor după o vară de odihnă și recreație. Acum își caută și ascut armele pentru lupta care începe în preajma deschiderii Parlamentului.

Cel dintâi care pornește lupta e partidul național. Duminecă în 14 Sept. a ținut la Buziaș, în Banat o mare adunare populară cu săteni din toate părțile Banatului. Au ținut cuvântări dnii Iuliu Maniu, președintele partidului național, Al. Vaida-Voevod, fost primministru, Caius Brediceanu, fost ministru și alți numeroși fruntași ai partidului. A fost o adunare mare, frumoasă care va avea adânc răsunet în țara întreagă. Partidul național va continua șirul adunarilor populare și prin alte părți ale țării, hotărât să pornească cea mai aprigă luptă împotriva guvernului. Pilda vor urma-o și celelalte partide din opoziție. Partidul naționalist al poporului de sub conducerea dlui profesor Nicolae Iorgă a pornit și el munca de organizare a partidului și pe urma acestor două partide se vor porni și celelalte cari voesc cu bună credință și nu numai dela gură, răsturnarea guvernului liberal. Dacă vor porni atâtea focuri, și dinlăuntru și din afară, împotriva guvernului liberal, apoi cu greu se va putea susține încă la putere. Vrând nevrând trebuie să vadă însuși guvernul că toată țara e împotriva lui și lucrul cel mai cuminte ar fi dacă ar lăsa cârma guvernului în mâni mai destoinice și mai viguroase. Pilda țării de prin vecini i-ar putea sluji și guvernului liberal de învățătură,

Nădejtile dlui Macdonald.

Primul ministru englez se străduiește foarte mult împreună cu prietenul său, dl Herriot, primul ministru francez, să asigure lumii întregi o pace îndelungată. De aceea cearcă în fel și chip să împace toate nemulțumirile dintre popoare, să nu mai fie nici un popor neîmpăcat cu soarta pe care i-a hărăzit-o Dumnezeu. El leagă mari nădejdi de Liga Națiunilor, care cuprinde reprezentanți de-a tuturor țărilor, că ea va veghea asupra păcii neamurilor și va putea stârpi cu vremea sămânța urii și a dușmănilor dintre popoarele lumii.

Dea Dumnezeu să fie așal Nădejtile dlui Macdonald să încolțească și în sufletele altor conducători de neamuri, atunci ar fi nădejde de mai bine între țări și popoare!

Franța se împacă cu Rusia.

Dl Herriot, primul ministru francez se străduiește și el tot așa de mult ca și cel englez să asigure popoarelor o pace sinceră și îndelungată. În acest scop încearcă să apropie de țările apusene și pe Rusia și vrea să ia din nou legăturile politice cu această țară. A și ales o comisiune care să întocmească lucrările de recunoaștere a guvernului bolșevic. După recunoaștere va trimite apoi o delegație oficială la Moscova ca să încheie înțelegerea deplină cu Rusia.

Revoluția din Georgia.

Ultimele știri din Georgia arată că revoluția din Caucaz, împotriva bolșevicilor a luat mari întinderi. În câteva lupte sângeroase trupele bolșevicilor au fost înfrânte. Bolșevicii au început retragerea și au părăsit orașul Tiflis pe care l-au cuprins revoluționarii. Alte orașe sunt amenințate de răsculați și bolșevicii nu mai au putința să le scape. Nemulțumirile împotriva bolșevicilor sunt tot mai dese și bolșevicii sunt amenințați când dintr-o parte când dintr'alta.

Groful Apponyi iar obraznic.

Cunoscutul grof al Ungurilor dela Pesta, care voise pe vremuri să ne înghită pe Români de pe fața pământului, a ținut o vorbire la adunarea Ligii Națiunilor împotriva țărilor moștenitoare. Ne-a acuzat în fața adunării întregi, că asuprim popoarele mici și nu le lăsăm să-și trăiască viața națională. Dar nu l-a crezut nimeni! Indată i-a răspuns primul delegat belgian care i-a răsturnat cu dovezi toate minciunile și i-a adus aminte că uitat prea curând vremile de stăpânire ungurească.

Mica Înțelegere îi va răspunde prin glasul unui reprezentant al său, așa cum se cade să-i se răspundă unui om care se obraznicește. Lecția care va primi-o îngâmfatul grof dela Pesta îl va ustura amar și va ține-o minte cât va trăi!

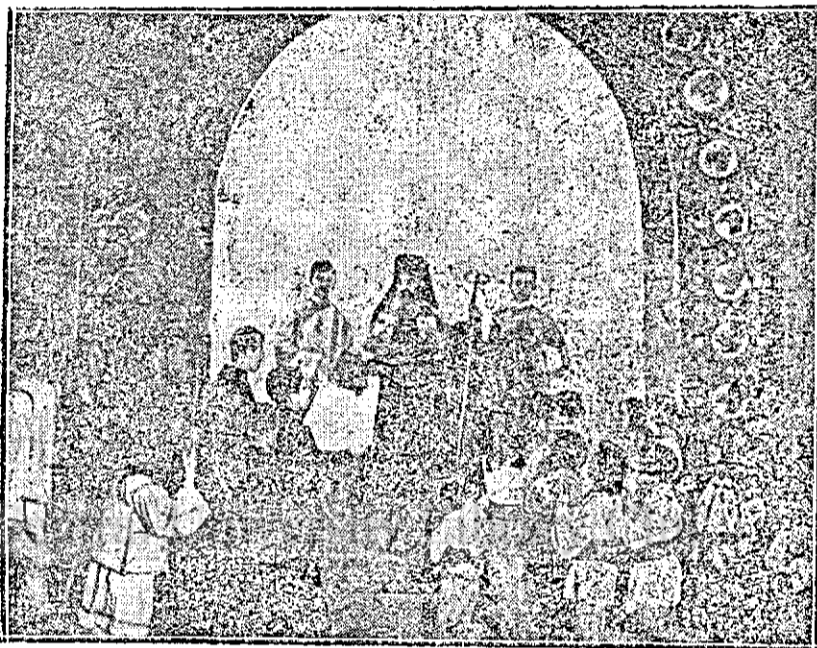
Iar tulburări în Italia.

Un comunist italian cu numele Corvi a împușcat pe deputatul fascist Casalini care a și murit îndată. Ucigașul a fost prins și a mărturisit că a vrut să răsbune moartea nelegiuită a deputatului socialist Mateotti. În întreaga Italia omorul acestui deputat a stârnit neliniște în toate părțile populației și sunt temeri că vor izbucni din această pricină tulburări sângeroase. Guvernul a luat aspre măsuri de ordine și apărare împotriva tulburătorilor.

Mitropolitul Vasile între credincioșii săi din Munții Apuseni.

Sfințirea bisericilor din Câmpeni și Bistra.

Cătră sfârșitul verii, în 29 August, Înaltpreasfințitul Mitropolit Vasile a plecat să-și viziteze pe credincioșii săi din Munții Apuseni, unde dela episcopul Lemeni înceace, arhieriu unit n'a mai fost. Întâi a sosit la Zlatna, unde a fost primit foarte bine și de unde a plecat peste Dealul Mare cu trăsura la Abrud. Acolo a făcut o liturgie arhieriască, după care s'a dat o masă mare, la care l-au salutat mai mulți pe Înaltul păstor. Abrudenii erau însă cam năcăjiți, că marele păstor a venit la ei tocmai în preajma marilor serbări de 100 de ani dela nașterea lui Avram Iancu și astfel nu și-au putut arăta marea dragoste cum ar fi voit, pentru că toată lumea era pregătită pentru marile serbări din ziua cealaltă.

Deschiderea școlilor din Blaj.

Chipul acesta întâișează istorica clipă dela 11 Octombrie 1754, când nemuritoru vladică Petru Pavel Aron cetește actul de deschidere al școlilor din Blaj. În ge nunchi, la treptele tronului arhieresc, copii de țărani mulțămesc lui Dumnezeu, că i-a învrednicit să se adape cei dintâi din binefacerile școlii românești.

Dela Abrud Înaltpreasfințitul a plecat cu întreagă suita sa (canonicii Dr. Victor Macaveiu și Dr. Iuliu Florian, diaconii Iuliu Maior și Alexă Sestraș, vestitul cântăreț: profesorul Aron Papiu, și absolvenții de teologie Oltean și Gherman, precum și protopopul tractului Roșia: Iacob Domșa) la Câmpeni, unde avea să săvârșească sfințirea bisericii. Intre bubuituri de treascuri îl întâmpină în fața bisericii o mulțime mare de credincioși, sosiți din toate părțile României, iară la ușa bisericii preoțimea. Numai decât se începe marea slujbă a pregătirei pentru sfințirea bisericii, care se sfârșește abia seara târziu. Duminică dimineața sfințirea a început la orele 6, pentru că Înaltpreasfințitul avea de gând să plece pe la orele 9 la serbările din Tebea. După ce însă automobilul care avea să-l ducă n-a sosit, Înaltpreasfințitul a rămas în Câmpeni, unde după prânz împreună cu episcopii Valeriu al Orăzii-Mari și Iuliu al Gherlei și cu o mare sută a întâmpinat Familia Regală.

După serbările dela Câmpeni Înaltpreasfințitul a plecat împreună cu Familia Regală la Vidra și apoi la Cluj. Miercuri, canonicul Florian împreună cu ceilalți preoți din suita au vizitat Ponorelul, unde au aflat cu mare întristare biserica dărămată, și Sohodolul, unde au trebuit să aibă aceeași tristă privesc. Pușinii credincioși din aceste două parohii au tot așteptat ca statul să le repareze bisericile, și în loc să se îngrijească ei înșiși de lăcașul Domnului l-au lăsat să se dărâme. Ba

până și casele parohiale, în cari se slujește acuma, sunt delăsate și dărăpănate, așa că plouă în ele și astăzi mâne credincioșii nu vor mai avea nici altar în satele lor. Tristă, foarte tristă poveste! Așa pățesc însă toți aceia cari așteaptă dela alții ajutor și nu se îngrijesc ei înșiși ca să-și păstreze barămi ceea ce le-a rămas dela strămoși. Preotul care va avea să păstorească aceste două parohii va avea mult năcaz până va putea face rând de banii de lipsă pentru ridicarea acelor două biserici.

Pe o ploaie groaznică Miercuri suita Înaltpreasfințitului a plecat spre Certage, o comună așezată în creștetul munților la o înălțime de 1100 metri, cea mai înprăștiată comună din câte am văzut vreodată. Cel mai apropiat vecin

este la un jumătate de kilometru de celalalt, așa că la caz de nevoie are ce pași după ajutor. Înaltpreasfințitul a sosit dimineața la 9 într-o căruță trasă de 4 boi, pentru că pe drumurile acelea caii nu sunt în stare să tragă căruța. Bucuria Certagenilor a fost de nedescris, când au putut să vadă cu ochii pe arhieriu lor, care a stat cu ei de vorbă, le-a dat sfaturi sufletești și economice și le-a mângâiat copiii binecuvântându-i.

Dela Certage am plecat peste Câmpeni în frunța comună curat unită Buciumșasa, la poalele Detunatei, unde am fost primiți cu bu-

buituri de treascuri, după datina muntenilor. Dimineața s'a slujit o sfântă liturgie, la care a predicat Înaltpreasfințitul. La gura comunei Corna ne-au primit după prânz câțiva credincioși uniți precum și preotul și curatoratul bisericii ortodoxe. După câteva cuvinte de îmbărbătare continuăm drumul spre Roșia, unde Înaltpreasfințitul a fost primit cu flori, între bubuituri de treascuri. Dimineața s'a făcut și aici liturgie arhieriască și apoi banchet, la care a luat parte tot ce a avut Roșia mai de seamă. La salutările obișnuite făcute de către conducătorii bisericilor, a școlilor, a primăriei și a altor slujbași, salutări primite de către Exelența Sa în casa preturii, un inginer român din Vechiul Regat, care conducea pe slujbașii băilor a avut nesocotința de a-l întreba pe Înaltpreasfințitul eă în ce limbă să-i vorbească, asta vezi Doamne crezând că uniții sunt unguri. Înaltpreasfințitul i-a răspuns: „Poți să-mi vorbești franțuzește, italienește și latinește, dar chiar și românește, că poate volu mai ști și eu ceva din limba părinților mei“. Cât e de rău, când frații noștri de acelaș sânge cunosc așa de rău biserica unită, aceea biserică prin care au ajuns și ei să știe că-s români, coborâtori dela Roma cea străbună, prin care au ajuns la cultura de astăzi! Incolo credincioșii din Roșia au fost la culme și Înaltpreasfințitul a venit foarte mângâiat dela ei.

Plecând din acest orașel, așa de sărac astăzi, unde am văzut zeci de case nelocuite — este poate singurul oraș din întreagă Eu-

ropa cu case nelocuite — și unde ne-am adus aminte de cântecul moșului:

„Munții noștri aur poartă.

Noi cerșim din poartă-n poartă“

— am vizitat șteampurile (un fel de moară, în care se macină piatra din care se scoate aurul) statului, am intrat în biserica din *Cârpeniș*, satul de obârșie al marelui mitropolit Șuluf, biserică cu un singur credincios, și apoi am luat-o spre frunțașă comună *Bistra*, unde avea să se săvârșească sfințirea bisericii.

O mulțime mare de popor ne aștepta înaintea bisericii frumoase și mari, cum numai catedrala din Blaj mai este. Dimineața s'a făcut apoi sfințirea bisericii, fiind de față o mulțime mare de țărani și de frunțași din toate părțile Munților Apuseni. La banchet au fost multe cuvântări, însuflețire mare și dragoste multă arătată către înaltpreasfințitul.

Vlădica Petru Pavel Aron,
intemeietorul școlilor din Blaj.

Pe la orele 5 s'a făcut plecarea spre *Lupșa*, unde avem o biserică dela anul 1421 și o mănăstire din 1429. Aici s'a făcut obișnuita litie, iară dimineața am plecat spre *Mușca*, unde am fost primiți cu o dragoste și însuflețire de nedescris. Călăreți ni-au așteptat la podul împedobit cu frunză verde și popor mult, care venea roi după căruțe. La ușa bisericii, altă mulțime. După liturgie poporul ne-a înbiat cu balmoș și cu cucuruz fierț, că așa l-au primit ei și pe vlădica *Lemeni* la anul 1843. În puține locuri am mai văzut așa oameni frumoși, dar mai cu seamă copii, ca aici! Ne-am întors apoi iarăși la *Lupșa*, de unde am plecat spre *Ofenbaia*, satul în care își are domnul *Maniu* bălșagurile.

După sfânta liturgie, la care a predicat ca de obicei înaltpreasfințitul, am luat-o cu trenul spre *Sălcuia* de jos, de unde câțiva înși ne-am întors la *Blaj*, iară înaltpreasfințitul a trecut în tractul protopopesc al *Indolului*, având să mai viziteze 20 de parohii și de acolo se coboară în tractul protopopesc al *Aiudului*, vizitând *Poiana*, *Cacova Aiudului*, *Măgina*, *Aiudul de sus* și în sfârșit *Aiudul*, făcând aici și sfințirea bisericii în ziua de Sfântă *Mărie mică*.

În trei săptămâni așadar marele păstor vizitează 36 de parohii și apoi, după odihnă de câteva zile, trece *Vineri*, în 26 Septembrie la protopopiatul *Ibașfalăului*, vizitând 17 parohii și sfințind biserica din *Hundorf*.

Dorim înaltpreasfințitului Sale în acest drum

de grea apostolie multă sănătate și ajutorul lui Dumnezeu, pentruca să poată mângâia suflete credincioșilor și să le poată împărtași tuturor binecuvântarea sa arhierescă.

Nădăjduim să putem arăta cititorilor noștri și cele văzute în celelalte trei protopiate.

Grăunțe sufletesti.

Virtuțile morale, cari se împotrivesc păcatelor de căpetenie.

Afară de virtuțile de căpetenie mai sunt o mulțime mare de altz virtuți morale. Voiu tălmăci aici numai acelea, cari se împotrivesc celor șapte păcate de căpetenie, și anume: smerenia, dărnicia, curăția, iubirea, cumpătul, blândeța și râvnă spre bine, pentruca de păcatele de căpetenie așa ne putem scăpa mai ușor, dacă ne deprindem în virtuțile cari li-se împotrivesc. Pentruca să le putem însă deprinde, trebuie să le și cunoaștem.

Smerenia.

Intrând odată Domnul nostru *Isus Hristos* în *Capernaum* l-a întâmpinat un sutaș păgân rugându-l să-i vindece copilul, care zăcea în casă neputincios și amar se chinuia. Și voind să meargă *Isus* la dânsul a zis sutașului: „Doamne, nu sunt vrednic ca să intri sub acoperământul meu, ci și numai cu cuvântul și se va tămădui pruncul meu“. (*Mateiu* 8, 8). Acest bărbat se ținea de foarte mic și neînsemnat, cu toate că era căpitan în armata romană și era foarte bogat și milostiv (le-a zidit jidovilor o biserică) și nu se ținea vrednic ca să intre *Isus* sub acoperământul său. Sutașul a fost așadar smerit. Minteți să adevărat a recunoscut nimicia proprie, iară voiața sa a lucrat dupăcum i-a spus mintea.

Dacă Dumnezeu într-o bună zi și-ar retrage mâna sa ocrotitoare și te-ar lăsa fără sprijin și fără ajutor, ce s'ar alege de tine? Nimic. Ai ajunge ceea ce ai fost cândva, un nimica, din ceea ce ai și fost plămuit; așa e de mare slăbiciunea și neputința ta. Iar dacă Dumnezeu ar retrage tot ce ți-a dat, ce ți-ar mai rămânea? Nimic, numai păcatul, căci singur acesta este al tău, născut din tine, fără ajutorul lui Dumnezeu. Toate celelalte le ai dela Dumnezeu: mintea, puterea, frumusețea, averea, virtutea; toate, absolut toate sunt dela Dumnezeu, dupăcum se spune în rugăciunea amvonului: „că toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorând dela tine, Părintele luminilor“. Astfel stând lucrurile te întreb iubite cetitor: ai tu pricină de a te făli cu ceva? Dacă fără Dumnezeu nu ești în stare să faci nimica; dacă tot ce ai, dela Dumnezeu ai primit, — pentruce te fălești? Nu vezi cât de mic ești dacă te asemeni cu lumea aceasta, în care plutesc milioane de stele, cari de cari mai mari decât pământul nostru, și dacă te ougeți că și numai pe acest pământ, atât de mic, locuiesc peste 1500 de milioane de oameni? Și în sfârșit dacă te gândești la faptul, că lumea aceasta e așa de trecătoare, că un *Alexandru cel Mare*, un *Napoleon*, un *Wilhelm II* nu mai sunt astăzi, îți mai vine să te fălești?

De astfel cea mai strălucită pildă de smerenie ți-a dat-o însuși Domnul nostru *Isus Hristos* care, fiul lui Dumnezeu fiind, s'a mibșorât pe sine, luând chipul șerbului, a trăit în cea mai mare sărăcie, a viețuit în cea mai bună înțelegere cu făpturile sale și în urmă s'a lăsat vândut, batjocorit, chinuit, scuipat și răstignit pe cruce de aceea, pe cari i-a mântuit din robia iadului. Intreagă viața sa și învățăturile sale a fost un lung șir de umilire, așa că învățații cei mai mari ai lumii își bat capul

să-l înțeleagă și nu-l pot decât prin razele credinței.

În schimb acel dumnezeiesc Răscumpărător s'a îngrijit ca cei smeriți să și fie răsplătiți din belșug, făgăduindu-le răsplătă mare: „Că tot cel ce se umilește se va înălța“. Și de fapt oamenii smeriți ajung la mare desăvârșire, mintea li-se luminează, în sufletele lor se sălăsluiește adevărata pace: „Luați jugul meu peste voi și vă învățați dela mine, că blând sunt și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre“ (*Matei*, 11,29); se împărtașese de iertarea păcatelor asemenea vameșului din biserică; li-se ascultă iute rugăciunile, asemenea sutașului din *Capernaum* și înving ispitele, dupăcum ne spune sfântul *Paul* pustnicul: „Diavolul de nimic nu se teme mai tare, ca de omul cu adevărat smerit“.

Astfel stând lucrurile să urim din tot sufletul fudulia și să ne nizuim a câștiga virtutea smerenicii.

Părintele Iuliu.

Știrile Săptămânei.

Pelerinajul dela Nicula s'a ținut și anul acesta la sărbătoarea *Adormirii Maicii Domnului*, slujind sfânta liturgie însuși *Preasfințitul* episcop *Iuliu* al *Gherlei* în fața alor aproape 15 mii de credincioși din toate părțile episcopiei.

Misiuni populare. În zilele de 27, 28 și 29 August s'au ținut misiuni populare în parohiile *Ocnitza*, predicând profesorul *Dr. Augustin Tătar* din *Blaj* și *Păr. Victor Aaron* din *Mihaltz*, la *Fildul de mijloc*, unde a sămănat cuvântul lui Dumnezeu profesorul *Dr. Ioan Coltor* și la *Dumbrău*, propovăduind renașterea sufletească canonicul *Dr. Ioan Bălan* și profesorul *Ioan Moldovan*.

Că ce mângâiere sufletească întind misiunile populare celor ce au prilejul să le asculte, o știu cetitorii noștri cari s'au împărtașit de această fericire. Noi am dori ca în fiecare an să se poată ținea astfel de misiuni cel puțin în câte două-trei parohii din fiecare protopopiat.

L-a omorât o muscă. Ni-se scrie din *Noșlac* de lângă *Murăș* *Uioara*: Țăranul frunțaș, din comuna *Noșlac*, *Gligor Crișan*, de 56 ani, a plecat în ziua de 2 Septembrie să-și ducă un băiat în *Galați*, ca să învețe ceva meserie.

În ziua de 4 Sept. ajungând, cu trenul, aproape de *Galați*, acolo în tren, l-a pișcat o muscă în pleoapa de sus a ochiului drept.

Urmarea a fost, că bietul om, pe lângă toată truda doctorilor, s'a umflat la față de nerecunoscut și în zorii zilei de 8 Sept. a murit.

Puternic cutrămur de pământ în Azia Mică. În 11 Septembrie un puternic cutrămur de pământ a nimicit orașul *Pasina* din *Turcia* în *Azia Mică* precum și 28 de comune din jur. Au fost scoși de sub dărâmturi numeroși morți și răniți. Peste 40 de mii de oameni au rămas fără adăpost.

Impărăteasă — teatralistă de cinematograf. Ziarele americane aduc știrea, că o mare fabrică de filmuri (chipuri jucătoare) cinematografice a rugat pe fosta împărăteasă *Zitta* a *Austroungariei* să se facă teatralistă de cinematograf, imbiindu-o cu o plată foarte mare. Fosta împărăteasă ar fi făgăduit că e gata să primească noua sa slujbă.

Nu se mai poate merge în America. În *America* s'a adus o lege nouă, care are putere începând cu 1 Iulie și care spune, căți străini pot merge în *America* an de an din fiecare țară. În urma acestei legi dela noi din *România* nu pot merge decât 631 înși la an.

Cum merg telegramele. Scriitorul acestor șire a trimis o telegramă din Câmpeni la Țicandru în ziua de 2 Septembrie — a fost primită în ziua de 16 Septembrie și alta din Blaj tot la Țicandru în ziua de 29 August, — a fost primită în ziua de 4 Septembrie. *Telegrama primă a făcut 244 kilometri în 15 zile, a doua 78 kilometri în 6 zile.* Se vede că amândouă au fost purtate cu un car tras de melci.

Scade căldura soarelui? Un astronom austriac spune, că de câțiva ani încoace pentru aceea avem veri tot mai răcoroase, pentru că ar scădea căldura soarelui. El și arată că dela 1922 încoace pământul ar fi primit cu 3.6 la sută mai puțină căldură dela soare. Un alt astronom englez profetește, că vara viitoare va fi răcoroasă pe tot globul, iar în 1926 și 1927 nu vom mai avea vară.

Vor fi ei foarte învățați astronomii, nu e vorbă, cu toate acestea multe dintre profetiile lor au rămas neimplinite și nădejdea noastră este că așa o să rămână și aceasta.

Cloșanii amenință Polonia. Marile gazete aduc știrea, că dinspre Rusia înaintează spre granițele Poloniei 5 mari mulțimi de cloșani (sobolani) ca niște adevărate armate. Una din aceste ciudate armate înaintează pe un front de 1 kilometru cu o adâncime de 3 kilometri. Deasupra lor vulturii, corbii și barzele (cocostârcii) rotesc neincetat, iar noaptea vulpile fac adevărate vânători printre ei, dar armata în loc să scadă pare că crește mereu. Populația neputincioasă fuge din fața năvălitorilor, iar guvernul țării face mari pregătiri de a-i putea prăpădi cu ajutorul gazelor cari se folosesc și în războiu.

Pământurile sătenilor improprietăți nu se pot vinde. Casa de improprietărire a fost înștiințată că o seamă de săteni încep să-și vândă pământurile primite la improprietărire, cu toate că legea spune învedereat, că cinci ani nu o pot face aceasta. Facem băgători de seamă pe cetitorii noștri că astfel de contracte nu au nici o valoare.

Urmările foametei în Rusia. În anul 1921 au murit de foamete în Rusia nu mai puțin de 5 milioane 200 de mii de oameni, după cum arată isuși guvernul bolșevic.

† **Ștefan Roșianu,** profesor la liceul „Al. Papiu Ilarian“ din Târgul Mureș a adormit în Domnul în ziua de 10 Septembrie în vârstă de abia 35 de ani, în al patrulea an al căsătoriei.

Il deplânge o văduvă cu o mică orfană, o mamă văduvă și unchiul său și colaboratorul nostru Păr. Ștefan Roșianu.

Facă-i bunul Dumnezeu parte cu dreptii!

Cine dorește marfă bună, să ceteze cu încredere **depozitul de piele a lui IOAN BLAGA** din Blaj, unde se află tot felul de talpă și piele pentru încălțăminte și opinci, marfă indigenă și străină, accesorii pentru pantofari. **Prețuri scăzute! — Marfă bună!**

Să nu uita iubii noștri cetitori că suntem în jumătatea a doua a anului, deci toți aceia cari n'au plătit abonamentul decât pe șase luni, sunt rugați cu stăruință să-și înnoiască abonamentele. Asemenea rugăm pe toți cei în restanță cu plata, să ne trimită banii cu care ne datorese. Gazeta are chifeltuieli mari și noi n'avem altă nădejde decât în bănișorii de abonament

Prețul gazetei este:

Pe un an 90 Lei.
Pe o jumătate 45 Lei.
Pe trei luni 25 Lei.

Administrația gazetei: „UNIREA POPORULUI“.

Binevoitorii și sprijinitorii gazetei noastre plătesc abonament 100 lei pe an

Cunoștințe folositoare.

Vrășmașii omului.

— Viespii. —

Nu-i gadină mai folositoare decât alina. Dela ea avem miere și ceară și tot ea ajută ca plantele să rodească. Dar cum e între oameni, așa e și în neamul albinelor. Să găsec și aici răutăcioși, cu năravuri urite, cari strică averea și pricinuesc pagube înșămante. Intre acești răutăcioși, cei mai cunoscuți sunt *viespii*.

Să găsec peste tot locul. Le place mai mult prin podurile caselor sau a grajdurilor, în păreții uscați ai pivnițelor, sub streșinile gardurilor acoperite, în scorburi de arbori sau în găuri ascunse în pământ.

Viespii sunt mici ca și albinele. Coloarea e mai galbină, cu câteva vârgi negre.

Trăiesc însoții mai mulți la olaltă. În fiecare însoțire se găsește o femeiușcă și mai multe lucrătoare. Lucrătoarele sunt fice ale femeiuștei. Ele fabrică fagurii. Bărbătușii se ivesc numai spre toamnă. Tot atunci se mai ivesc și câteva femeiuște. Acestea după fecundare se ascund în pământ, pe sub mușchi sau în scorburi și stau acolo până primăvara. Iar bărbătușii și lucrătoarele pier.

În primăvara anului viitor fiecare femeiușcă deosebit va pune ouă. Din acestea ouă vor ieși tot numai lucrătoare cari împreună cu femeiușca vor forma o însoțire și cari vor lucra fagurii și vor hrăni și viermuleții mici, cari ies din ouăle pe cari femeiușca le pune acum în faguri.

Fagurii viespiilor încă au celule — găurele cu câte șeasă laturi, așa ca și fagurii de albine. Pe dinafară însă fagurii aceștia sunt învaliți în mai multe cămeși ca de hârtie și seamănă cu un ulcior. Ajung și cât o baniță.

Unii viespi clădesc fagurii și din tină și îi lipesc de grinda podului, ca și o rândunică cuibul ei.

Dacă se desprimăvărează curând, iar vara e lungă și călduroasă și toamna încă e lungă, viespii se înmulțesc foarte tare. Înmulțirea de peste vară însă n'o prea băgăm în seamă, mai ales că și cuibul e în loc ascuns și pagubele încă nu-s bătătoare la ochi. Dar cât ce s'au copt poamele și strugurii, numai decât încep să se vadă și pagubele. Atacă tot poamele celea mai frumoase și mai coapte: mere, pere, prune, struguri. Le place și mierea de albine. Lucrează cu atâta spor, că în câteva zile nu rămâne din poama atăcată numai coaja. Iar dacă mai cade și ploaie și vine și o vreme rece, poamele atăcate să și putrezesc și putrezirea de obicei se întinde și la poamele neatăcate.

Iar dacă via sau grădina e singuratică, numai sunt în împrejurimi și alte vie sau grădini cu pomi, atunci viespii toți năvălesc asupra acelei vie și acelor pomi și pagubele pricinuite sunt nespuse de mari. În astfel de cazuri nici nu ne mai putem apăra în contra viespiilor.

Apărarea trebuie s'o începem totdeauna iarna sau primăvara de timpuriu. Și anume: iarna să stărim cuiburile în cari se găsec femeiuștele. Cuiburile le culegem și le aruncăm în foc. În chipul acesta nimicim germenii primejdiei.

Se poate să ne scape din vedere și să mai rămână vre-un cuib pe unde-va din care primăvara vor ieși viespii. Împotriva acestora lucrăm așa, că pe vremea când înfloresc pomii, acățăm printre crengile pomilor mai multe sticle cu gâtul larg în cari am pus apă și ceva dulceț. Gura sticlei o legăm cu o hârtie tare și lăsăm numai o mică găurice, cât intră un deget. Viespii, cari pe vremea aceea nu prea găsec altă hrană, simțesc dulcețea din sticlă, numai

decât aleargă acolo, intră în sticlă și se înecă în apă. Când sticla s'a umplut cu viespi, o curățim și o punem din nou în pom.

Dacă totuși au mai rămas viespi și peste vară, căutăm noaptea cuiburile, turnăm peste ele benzină sau sulfură de carbon și apoi le astupăm bine cu fân, paie sau le lipim cu pământ. În urma mirosului de benzină sau sulfură de carbon toți viespii se prăpădesc.

Orice stărpire de viespi însă n'o poate face un om singur. E mai bine dacă toți proprietarii de vie sau de livezi cu pomi fac împreună stărpirea. Să n'o facă însă numai într'o iarnă, ori primăvară, ci ani de-a rândul. În chipul acesta pot să-și seape avutul de nimicire și nu vor suferi nici pagube.

Ion Popu-Câmpeanu.

Redactor responsabil IULIU MAIOR.

Cărți de școală primară.

Dela Librăria Seminarială din Blaj se pot comanda următoarele cărți de școală primară, cari cu toată scumpetea de azi nu li-a crescut prețurile, rămânând la cele vechi:

1. »Abecedar« Precup-Cocișiu Nr. de a. 1011—1924. Lei 6—
2. »Cetirea« cl. II. de T. Cocișiu Nr. de a. 1096—1924. » 4—
3. »Cetirea« cl. III. de T. Cocișiu Nr. de a. 1096—1924. » 8—
4. »Cetirea« cl. IV. de T. Cocișiu Nr. de a. 1096—1924 » 11—
5. »Istoria Românilor« de T. Cocișiu cl. IV. Nr. de a. 1096—1924. » 8—
6. »Științele Naturale«, de Pop Câmpeanu-T. Cocișiu, Nr. de a. 1096—924 » 9—
7. »Geografia României« de T. Cocișiu Recensată Nr. 7393/922. » 7—
8. »Istoria Românilor« cl. V—VI școlile de ucenici Nr. de a. 1096—924. » 10—
9. »Legendele Românilor« cl. II. de T. Cocișiu » 2—
10. »Legendele Românilor« cl. III. de T. Cocișiu » 2-50

Catre părinții școlărilor!

Vizitați marele magazin românesc

ȘTEFAN NYERGES

în BLAJ, Sîrada Timotei Cipariu,

unde aflați cu prețuri

: foarte convenabile :

Stofe pentru uniforme școlărești,

Cloturi fine pentru șorturi, delenuri, bareheturi, tricotaaje, ciorapi, pânzărie pentru lingerii și lucruri de mână. Mare asortiment pentru bumbăcărie și arniciuri pentru țesut și brodat. Se ție eu coloniale.

o o o o

o o o

o o

o

(107) 2